7/5059

GİZLİDİR

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı :B.05.1.EGM.0.12.04.01 11.02.02-038984 .../..../2002
Konu:Yazılı Soru Önergesi.

TBMM BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) TBMM Başkanlığının 12.11.2001 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.0I.GNS.0.l0.00.02.7/5059-12130/28932 sayılı yazı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 15.11.2001 tarih ve B.02.0.KKG..0.12./106-587-1/5332 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Zeki ÜNAL tarafından T.B.M.M. Başkanlığına sunulan ve Sayın Başbakanımıza tevcih edilen, Başbakanımızca da kendileri adına tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin (7/5059) cevabı aşağıya çıkartılmıştır.

1. Söz konusu operasyonlarla ilgili soruşturmalar halen Adli merciler tarafından sürdürülmekte olup, yargı aşaması devam etmektedir.

Adalet Bakanlığı'nın 16.01.2002 tarih ve 157 sayılı yazısı ile alınan, olaylarla ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülen hazırlık soruşturmaları ve açılan kamu davalarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

— Paraşüt Operasyonu

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturmada, yeterli *deliller elde* edildiği, bir kısmı tutuklu 30 sanık hakkında çıkar amaçlı suç örgütü oluşturmak ve bu örgütün yöneticisi veya üyesi olmak, yardım ve yataklık yapmak, sahte evrak düzenlemek, görevi suiistimal suçlarından Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesine kamu davası açıldığı,

Haklarında soruşturma yapılan 15 sanık hakkında ise takipsizlik kararı verildiği, teşekkül hâlinde gümrük kaçakçılığı suçundan ise hazırlık evrakı ayrılarak görevsizlik kararı ile Kilis Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, teşekkül hâlinde kaçakçılığa yardım ve bilerek müsamaha, teşekkül hâlinde kaçakçılık yapmak suçundan sanık 39 kişi hakkında Kilis Ağır Ceza Mahkemesinin 2000/164 Esasında kayıtlı dava dosyasının derdest olup, 3 kişinin tutuklu olduğu,

Açılan kamu davasının ise, Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin yetkisizlik kararı ile suç yeri itibarıyla Adana Devlet Güvenlik Mahkemesine gönderildiği, Adana 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesince, gıyabi tutuklu firari iki sanığın dosyalarının tefrikine, iki sanığın beraatine, beş sanık hakkında sahte evrak düzenlemek suçundan açılan davanın Kilis Ağır Ceza Mahkemesinde görülmesi gerektiğinden bu suçtan anılan sanıklar hakkında görevsizliğe, 14 sanık hakkında görevi kötüye kullanma suçundan açılan davanın Kilis Ağır Ceza Mahkemesinde görülmesi gerektiğinden sanıklar hakkında görevsizliğe, 14 sanık hakkında cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak suçundan mahkûmiyete, 12 sanık hakkında cürüm işlemek için oluşturulan teşekküle ve mensuplarına yardımda bulunmak suçundan mahkûmiyete karar verildiği ve dosyanın temyiz incelemesi için Yargıtaya gönderildiği,

Yukarıda sözü edilen Adana Devlet Güvenlik Mahkemesinin kararıyla 5 kişi hakkında verilen görevsizlik üzerine, Kilis Ağır Ceza Mahkemesinin 2001/158 Esas sayısına kaydı yapılan dosyanın irtibatı nedeniyle aynı mahkemenin 2001/69 Esasında kayıtlı müteaddit resmî evrakta sahtekarlık suçundan sanık 31 kişi ile ilgili dosya ile birleştirilmesine karar verilerek yargılamanın devam ettiği,

Yine 14 kişi hakkında verilen aynı görevsizlik kararı üzerine, Kilis Ağır Ceza Mahkemesince dosyada yer alan sanıklar hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre işlem yapılması için dosya suretinin Kilis Valilik Makamına gönderildiği ve sonucunun beklendiği,

— Kasırga Operasyonu

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatıldığı, 12 sanığın tutuklandığı ve deliller toplandıktan sonra banka merkezinin, gerçekleştirilen ve suç sayılan eylemlerin İstanbul'da olması, diğer olaylar yönünden de ayrıca İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca ayrı bir soruşturma yürütülmesi nedeniyle yetkisizlik kararı verilerek soruşturma evrakının İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca aynı konuda soruşturma yapıldığı ve her iki soruşturma evrakının birleştirilerek kamu davası açıldığı ve davanın İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin 2001/75 Esas sayılı dosyasında devam ettiği,

— Buffalo Operasyonu

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatıldığı, 9 kişinin tutuklandığı, konunun teknik bilirkişi incelemesini gerektirmesi nedeniyle gerekli incelemelerin yerine getirildiği, kamu davasının açılmasını gerektirecek yeterli delil elde edildiğinden bir kısmı kamu görevlisi olan 9'u tutuklu 71 sanık hakkında çıkar amaçlı suç örgütü kurmak ve kurulan bu örgüte katılmak, sahte evrak düzenlemek ve kullanmak suçlarından cezalandırılmaları için Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesine kamu davası açıldığı, 25 sanık hakkında ise yeterli delil elde edilmediğinden ek takipsizlik kararı verildiği,

Aralarında kamu davası açılan sanıkların da bulunduğu 104 sanık hakkında ise, ayrı soruşturma usulüne tâbi olması ve devlet güvenlik mahkemelerinin görevine girmemesi sebebiyle soruşturma evrakı ayrılarak, teşekkül hâlinde gümrük kaçakçılığı suçundan görevsizlik kararı verilerek dosyanın Mersin Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, Mersin Cumhuriyet Başsavcılığınca iddianameyle Mersin Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı, davanın Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesinde devam ettiği,

Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesince yetkisizlik kararı ile dosyanın Adana Devlet Güvenlik Mahkemesine gönderildiği, bu mahkemenin de yetkisizlik kararı gereğince yetkili mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Yargıtay 5. Ceza Dairesine intikal ettirildiği, anılan Dairece 16.05.2001 tarihli ve 2001/3529-3360 sayılı karar ile görevli ve yetkili mahkemenin Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi olduğuna karar verilmesi sonucu dosyanın 2001/96 Esas sayısına alındığı,

Bu kez mahkemenin 4422 sayılı Kanunun 1. maddesindeki çıkar amaçlı suç örgütü suçu ile ilgili evrakı ayırarak sahte evrak düzenleme suçu ile ilgili Türk Ceza Kanununun 342. maddesi yönünden 13.06.2001 tarihli ve 2001/96-89 sayılı görevsizlik kararı vererek dosyayı Ankara nöbetçi ağır ceza mahkemesine gönderdiği, ayrılan suç yönünden ise 2001/98 Esas sayısı üzerinden yargılamaya devam edildiği,

Görevsizlik kararı verilen suç yönünden, Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesince de görevsizlik kararı verilmesi nedeniyle dosyanın Yargıtay 5. Ceza Dairesine gönderildiği ve olumsuz görev uyuşmazlığının çözülmesi ve görevli mahkemenin belirlenmesinin istenmesi üzerine Yargıtay 5. Ceza Dairesince 07.08.2001 tarihli ve 2001/5412-4901 sayılı karar ile görevli mahkemenin Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi olduğuna karar verilerek dosyanın iade olunduğu, dosyanın 2001/98 Esas sayılı dosya ile birleştirilerek yargılamaya devam edildiği, açılan davadan tutuklu olan sanıkların tahliyesine karar verildiği,

—Matador Operasyonu

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturmada, 14.08.2000 tarihinde yakalanarak gözaltına alınan sanıklardan aynı tarihte 7 kişinin tutuklandığı, sanıklar hakkında soruşturma tamamlanarak 9 kişi hakkında iddianame ile teşekkül hâlinde, değişik zamanlarda ve birden fazla uyuşturucu imal ederek ihraç etmek suçundan cezalandırılmak üzere Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesine kamu davası açıldığı, Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin yetkisizlik kararı ile dosyasının suç yeri

nedeniyle İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesine gönderildiği, İstanbul 3 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılamanın sürdürüldüğü ve teşekkül oluşturmak suretiyle yurt dışına uyuşturucu madde (eroin) ihraç etmek suçundan sanıkların tutuklu bulundukları,

— Beyaz Enerji Operasyonu

Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesince alınan ihbarların değerlendirilmesi ve 4422 sayılı Kanundan da yararlanılarak yapılan ön çalışmalar sonucunda Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı ile aynı Bakanlık bünyesi içindeki TEAŞ Genel Müdürlüğünde görev yapanlarla ihalelere katılan şirket sorumluları hakkında soruşturma başlatıldığı,

13.01.2001 tarihinde tutuklanan TEAŞ Genel Müdürü ile aynı tarih ya da sonraki günlerde tutuklanan 8 arkadaşı ile tutuklu olmayan 6 kişi hakkında iddianame ile yasal durumları da gözetilerek cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, oluşturulan bu örgüte yardım ve yataklık etmek, Devlet ihalelerinde usulsüz işlem yapmak, rüşvet almak, rüşvet vermek, görevi suiistimal etmek suçlarından cezalandırılmaları için kamu davası açıldığı,

Haklarında soruşturma yapılan ancak kamu davası açılmasını gerektirecek delil elde edilemeyen 6 kişi hakkında takipsizlik kararı verildiği,

Açılan kamu davasının Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin bu suçlarla ilgili görevsizlik kararı verilerek ayrılan dosyanın Ankara Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderildiği,

Ayrılarak 2001/67 Esas sayısına kaydı yapılan ve Türk Ceza Kanununun 313 ve 314. maddelerine göre açılan kamu davasının ise yargılamasının sürdürüldüğü, tutuklu sanıkların tamamının tahliye edildiği,

— Vurgun Operasyonu

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğünce yürütülen devlet ihaleleri ile ilgili olarak 4422 sayılı Kanuna göre soruşturma başlatıldığı,

01.09.2001 tarihinde tutuklanan adı geçen Bakanlığın Müsteşar Yardımcısı ile birlikte 13'ü tutuklu olan 361 sanık hakkında çıkar amaçlı suç örgütü kurmak, yönetmek, örgüt adına faaliyette bulunmak, bilerek hizmet yüklenmek ve örgüt üyesi olmak veya örgüt mensuplarına bilerek yardım ve yataklıkta bulunmak, Devlet alım ve satımlarında ihaleye fesat karıştırarak maddî çıkar sağlamak, görevi kötüye kullanmak, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa muhalefet suçlarından ve her bir sanığın eylemi gözetilerek 4422 sayılı Kanunun 1/1, Türk Ceza Kanununun 240, 314, 368, 80, aynı Kanunun 64. maddesi delâletiyle bu Kanunun 205, 366/1, 80, 4422 sayılı Kanunun 1/6, 1/4, 3628 sayılı Kanunun 13/2 maddeleri gereğince cezalandırılmaları talebiyle Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinde 31/10/2001 tarihli ve Hazırlık 2001/477-233-190 sayılı iddianameyle kamu davası açıldığı ve bir kısım sanıklar yönünden ise soruşturma evrakının ayrılarak soruşturmanın Hazırlık 2001/586 sayı üzerinden sürdürüldüğü,

Açılan kamu davasının Ankara 1 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin 2001/173 Esas sayısına kaydedildiği,

— Örümcek Operasyonu

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinin Balina Operasyonu adıyla başlattığı soruşturma sırasında, hayali ihracat işlemlerine yaygın şekilde tevessül edildiği belirtilerek, konunun merkezden ve uzmanlarca araştırılıp soruşturulması gereğine değinilmesi üzerine Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca 4422 sayılı Kanun kapsamında soruşturmanın başlatıldığı,

Maliye ve Gümrük müfettişlerinin katıldığı bir çalışma gurubunun oluşturulduğu, Türkiye çapında ve yurt dışına da taşan araştırma ve delil toplama sonucunda;

25/10/2001 tarihinden itibaren sorumlu görülenlerin yakalandığı, beş kişinin çeşitli tarihlerde tutuklandığı, yolsuzluk olayına karışan diğer kişilerin araştırılıp yakalanmasına çalışıldığı ve elde edilen belgeler üzerinde bilirkişi incelemesinin devam ettiği, işin tutuklu oluşu nedeniyle yakalanıp ifadeleri alınanlarla ilgili işlemlerin en kısa süre içinde sonuçlandırılacağı, çok sayıda firma, kişi ve ihracat işlemleri ile ilişkisi olan diğer olaylarla ilgili soruşturmanın derinleştirilerek sürdürüleceği,

— Balina Operasyonu

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının iddianame ile 76 kişi hakkında çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi ve üyesi olmak suçundan kamu davası açıldığı, evrakın İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinin 2001/33 Esas sayısına kaydedildiği,

Ayrıca 35 kişi hakkında çıkar amaçlı suç örgütü ya da cürüm işlemek için oluşturulmuş çete mensubu olmak suçundan ek takipsizlik kararı verildiği,

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca teşekkül oluşturmak suretiyle ihracat kaçakçılığı yapmak, sahtecilik, dolandırıcılık, zimmet, 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasına Dair Kanuna muhalefet, rüşvet verme, rüşvet alma, görevi ihmal ve görevi kötüye kullanma suçlarından görevsizlik kararı verilerek 69 kişi hakkında dosyanın İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği,

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen dosyanın daha sonra İzmir 5. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/05/2001 tarihli, 2001/303-153 Esas ve Karar sayılı sahtecilik, dolandırıcılık, zimmet, Kara Paranın Aklanmasına Dair Kanuna aykırılık, rüşvet almak, rüşvet vermek, görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlarından İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinin 2001/33 Esas sayılı dava dosyası ile birleştirilmesine karar verilerek dosyanın tekrar İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, her iki dosyanın Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 04/07/2001 tarihli ve 2001/4917-4721 Esas ve Karar sayılı kararı ile İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinde birleştirilmesine karar verildiğinden, her iki dosyanın İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesinin 2001/33 Esas sayılı dava dosyasında işlem gördüğü,

Sanıkların tümünün 4422 sayılı Kanuna muhalefetten ve sahtecilik, zimmet, kara paranın aklanması, dolandırıcılık, rüşvet alma, rüşvet verme, görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlarından tahliye oldukları, sadece gıyabi tutuklu bir kişinin Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 223. maddesine göre gıyabi tutukluluğunun devam ettiği,

Firari sanıkların arama çalışmaları ve yakalanmaları için soruşturmaya İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 2000/342 Hazırlık sayılı evrakında devam ettiği anlaşılmıştır.

2- Bilindiği üzere Adli soruşturmalar Cumhuriyet Savcıları tarafından yürütülmektedir ve herhangi bir tıkanma söz konusu değildir.

3- Yargı süreci tamamlanmadan şu aşamada operasyonların mali boyutunu tam olarak belirlemek mümkün değildir.

4- Operasyonlarla ilgili açılan davalarda beraat ve tahliye kararları tamamen bağımsız yargı mercilerinin takdiridir. Her İl'de Emniyet Müdürlükleri bünyesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü bulunduğundan, soru da sözü edilen Şube Müdüründen kimin kastedildiği anlaşılamamıştır.

5- Anayasanın "Hakimlik ve Savcılık Teminatı" kenar başlığını taşıyan 139.maddesi ile "Hakimlik ve Savcılık Mesleği" kenar başlığını taşıyan 140.maddesi Hakim ve Savcılarla ilgili birbirlerini tamamlayan ayrıntılı hükümler getirmiştir. Bu maddelere göre Hakimler ve Savcılar için hiçbir kamu görevlisine tanınmayan güvenceler tanınmıştır. Savcılar teminatlı olmakla birlikte, Anayasa ve kanunlara göre Hakimler derecesinde bir bağımsızlıkları söz konusu değildir. Nitekim Anayasanın 138.maddesine göre yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere, hakimlere "emir ve talimat" verilememesi kesin bir Anayasa hükmü olduğu halde; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanun'unun 148.maddesine göre Adalet Bakanı, kamu davasının açılması için Cumhuriyet Savcısına emir verebilmektedir.

7/5059

Ancak ceza kovuşturması yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlanmış konular dışında Adalet Bakanının "dava açılmaması" yönünde bir emir vermesi söz konusu değildir. Böylece Adalet Bakanı kanun'un çizdiği sınırlar içinde Cumhuriyet Savcılarına emir verebilmektedir. Ancak, Savcı emir üzerine dava açmaya mecbur ise de, yargılama sürecinde mütalaalarında serbesttir. Bu düzenleme, kamu davası açılması bakımından Adalet Bakanı ile Cumhuriyet Savcıları arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bu itibarla, Adalet Bakanlığı yönünden soru önergesinde sözü edilen konuyla ilgili hususlar, Adalet Bakanı ile Cumhuriyet Savcıları arasında kanunda belirtilen sınırlar çerçevesinde yürütülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim

Rüştü Kazım YÜCELEN
İçişleri Bakanı

DAĞITIM :

Gereği : TBMM Başkanlığına

Bilgi : Başbakanlığa